

jsou pro tytéž případy vedle sebe dvě platné zákonné normy, z nichž jedna vyměřuje náhradu s l u š n ě, druhá n e s l u š n ě, a z nichž první by platila pro cizozemce, druhá pro tuzemce — důsledek to zajisté povážlivý a mírovými smlouvami sotva chtěný. Ačkoliv tato eventualita vzhledem k zmíněnému, našemu vnitrostátnímu zákonodárství jinak neznámému obratu »législation g é n é r a l e« nedá se úplně vyloučiti, jest spíše za to míti, že mírová smlouva myslela na případ, že ten onen stát — na základě zmocnění daného mu jí samou — bude »likvidovati« majetek cizozemců bez zvláštního z á k o n n é h o podkladu prostými správními akty. Pak arciť nabývá ustanovení o »obecném zákonodárství« jiného smyslu, poněvadž odkazuje mezinárodní instanci na z á k o n n ý pramen, v jistém smyslu arciť »speciální«, podle něhož mu jest jednotlivé tyto správní akty přezkoumati.

Vyhoví-li tedy — s hlediska této druhé eventuality — rozhodčí soud stížnosti »oprávněného«, t. j. uzná-li, že v konkrétním případě byla vnitrostátními instancemi podle náhradového zákona náhrada neslušně stanovena a vyměřena, přizná mu podle zmocnění mírové smlouvy ono plus, které chybí, aby byla náhrada »slušnou«, a tuto náhradu »zaplatí onen stát«.

Pole, na němž se takto rozhodčí soud v rámci náhradového zákona může pohybovati, jest dosti široké. Neboť Pozemkovému úřadu a soudům, jeho původní rozhodnutí přezkoumávajícím, jest dáno při vyměřování náhrady dosti pružné »volné uvážení«. Stačí v tomto směru poukázati na př. na § 43 náhrad. zákona.

Prof. Dr. K. Laštovka:

Plná moc ministra s plnou mocí pro správu Slovenska.

I. Ministr s plnou mocí pro správu Slovenska má původ svůj v zákoně ze dne 10./XII. 1918 čís. 64. Sb. z. a n. o mimořádných přechodných ustanoveních na Slovensku.

Osnova zákona byla předložena N: S. ve schůzi dne 10./XII. 1918 úvodní řečí předsedy vlády dra K r a m á ř e a a byla ihned odkázána ve smyslu § 33 jednacího řádu N. S. ústavnímu výboru k urychlenému projednání. Ústavní výbor provedl v osnově ně-

kteří ponejvíce stylistické změny, načež upravená osnova byla po návrhu zpravodaje dra Dé r e r a v téže schůzi N. S. dne 10./XII. 1918 přijata a to, pokud jde o § 14, vzhledem k § 19 prozatímní ústavy většinou dle § 6 prozatímní ústavy kvalifikovanou t. j. za přítomnosti aspoň dvou třetin členů N. S. dvěma třetinami přítomných. V druhém čtení byla osnova přijata celá kvalifikovanou většinou.

Osnova byla prohlášena zákonem ze dne 10./XII. 1918 čís. 64 s účinností dnem vyhlášení t. j. ve smyslu zákona ze dne 2./XI. 1918 čís. 1. Sb. z. a n. dnem 16. prosince 1918. Důvodem zákona bylo (dle řeči předsedy vlády dra K r a m á ř e) zabezpečiti, aby převzetí Slovenska v naši správu bylo provedeno beze všech nepořádků a násilností i obtíží a za tím účelem učiniti vhodná opatření v oboru práva civilního a správního. Opatření ta měla býti vesměs rázu přechodního a neměla v žádném směru býti prejudicem pro nějakou »jistou zvláštní osobitnost Slovenska«.

Zákon mluví v nadpisu a v §§ 3, 9, 10, 12 o Slovensku a dle úmyslu zákonodárcova zejména dle proklamace v N. S. přečtené měl se vztahovati pouze na Slovensko. V tomto obmezeném smyslu sluší vykládati i slova § 13, »celé ono území bývalého království uherského«. Jinak spr. soud 996A/1921. Hranice Slovenska proti Podkarpatské Rusi byly určeny mezinárodní komisí.

Zákon vztahuje se § 13 na celé ono území (Slovenské), jež vláda československé republiky do své správy vezme, tedy v němž svoji správu zařídí. Jest tedy třeba, aby v území tom byla zřízena správa a contr. vojenského obsazení a to správa naše t. j. našimi na nás závislými orgány vykonávaná a našim orgánům podrobená. Zařízení správy nemůže býti provedeno najednou, jedním dnem, nýbrž vyžaduje delší doby; jest třeba jmenovati úředníky, vyslati je do území, převzítí úřady a pod.

Z toho se podává, že zákon nenabyl účinnosti v celém Slovensku jedním dnem, nýbrž v různých částech různými dny, podle toho, jak území bylo do naší správy přebíráno. Pochybnosti ovšem vzházejí o tom, co sluší za tyto »části« pokládati a kdy lze mluvit o tom, že území jest v naší správě. Obě otázky jsou questiones facti. Nejvyšší správní soud navazuje na dosavadní organizaci správní na Slovensku vyslovil v zásadním usne-

sení čís. VI. (dodatek ke sbírce nálezů ve věcech správních svazek I.) pro Slovensko tyto zásady:

1. Zákony československé republiky platí v okupovaném území teprve od té doby, kdy okupace byla provedena;

2. Dobou provedení okupace je doba, kdy ústřední správa byla tam etablována t. j. když byl župan jmenován a nastoupil svůj úřad.

II. Opatření v zákoně učiněná dotýkají se různých oborů práva.

Nás zajímají tato ustanovení:

1. Vláda má právo ustanoviti »zmocněnce vlády«, který:

α) jest (§ 1) povinen zříditi komise na místo rozpuštěných výborů municipálních a obecních;

β) rozhoduje o tom (§ 2), zda státní, samosprávní a církevní hodnostáři, úředníci a zaměstnanci bývalého státu uherského jsou se své úkoly a mohou býti ponecháni prozatímne ve svých úřadech i když složili slib poslušnosti republice;

γ) dle § 10 má právo upravovati vývoz ze Slovenska.

2. Vláda určuje orgán, který dle § 4 dává souhlas ke zřízení dle § 4 zákona.

3. Vláda má dle § 14 právo dáti některému svému členu plnou moc, aby vydával nařízení a konal vše na udržení pořádku, na konsolidování poměrů a na zabezpečení řádného státního života. K platnosti vydaných jím nařízení stačí jeho podpis.

Z ustanovení těchto se podává, že zmocněnec vlády dle 1. a 2. nemusi býti touže osobou jako zplnomocněný člen vlády dle 3. Zmocněnec vlády může býti kdokoli, úředník i neúředník, zplnomocněnec vlády dle 3. však pouze člen vlády, tedy ministr. To padá zejména pro ten případ v úvahu, kdyby vláda plné moci dle § 14 vůbec neudělila, nebo ji zcela odvolala.

Fakticky byly obě funkce sloučeny v jedné osobě a to v osobě člena vlády jako t. zv. ministra s plnou mocí pro správu Slovensko a bylo to patrně zamýšleno, třebaž to v zákoně nebylo jasně řečeno.

III. Veliké obtíže způsobuje výklad § 14.

Původní text zněl:

Provedením tohoto zákona pověřuje se ten člen vlády československé republiky, jemuž dána jest plná moc, aby konal všechno

a vydával nariadenia na udržanie poriadku, na konsolidovanie pomerov a na zabezpečenie riadneho štátneho života.

Tento text vycházel z názoru, že jeden člen vlády dostane plnou moc a ten že zároveň bude poveren provádzaním zákona. Jest patrno, že jde tu o dvojí věc, jednak plnou moc, jednak provázení zákona. Osnova ovšem neříkala, kdo plnou moc udílí a dále mohla býti pramenem kollisí mezi ministerstvy a plnomocníkem vlády. Sr. na př. § 5, dle něhož správu jmění státního přejímají příslušná ministerstva; provedení zákona by záleželo v tomto případě v tom, že by ministr zplnomocněný podniky ty příslušným ministerstvům odevzdal.

Nové znění do zákona pojaté proto:

a) provázení zákona svěřilo vládě (§ 14 věta prvá), jež jako sbor má v prvé řadě vydávati nařízení v zákoně uvedená a všechna další prováděcí opatření, zejména tedy má určiti zmocněnce pro funkce dle § 1, 2 a 10 zák.

b) dovolilo, aby vláda udělila plnou moc jednomu svému členu (§ 14 věta 2.).

Tak zvaná zmocňovací klausule jest tedy přes to, že jest v § 14 sloučena s klausulí prováděcí, ustanovením zcela samostatným a nemůže býti vykládána v souvislosti s klausulí prováděcí jako její součást nebo doplněk.

Ovšem i nynější znění vzbuzuje značné pochybnosti. K vysvětlení jest třeba zjistiti právní stav v čas účinnosti (16./12. 1918) zmocňovacího zákona. V tu dobu příslušela dle § 14 prozatímní ústavy vládě moc výkonná a nařizovací.

Pokud jde o moc nařizovací, pokládá se všeobecně za to, že dle prozatímní ústavy neměly ústřední orgány moci nařizovací, nýbrž že ona přešla na vládu jako sbor. Sr. Hoetzel Věstník min. vnitra 1919 str. 2, Spiegel: Die vorläufige Verfassung str. 33, Weyr Stručný výklad ústavy str. 25 násl.

Pokud jde o moc výkonnou, není vláda snad jedinou instancí ve správě, nýbrž vzhledem k zák. ze dne 28./X. 1918 čís. 11 a ze dne 2./XI. 1918 čís. 2 přísluší jí všechna moc výkonná, jež nenáleží orgánům a úřadům jiným, tedy nově zřízeným ústředním úřadům a úřadům jim podřízeným. Působnost nižších úřadů byla zachována v zákoně čís. 11/1918, působnost úřadů ústředních byla stanovena v zákoně čís. 2/1918 ovšem nepřesně; zákon ten má na mysli vlastně jen resty, jež 28./X.

1918 nebyly u dosavadních ústředních úřadů vyřízeny, patrně proto, aby věci ty nemohly býti s účinkem právním od dosavadních rakouských a uherských ústředních úřadů vyřizovány. O jiné působnosti se zákon nezmiňuje a platí tudíž předpisy kompetenční v Rakousku a Uhrách pro ústřední úřady platné, pokud nebyly v nich provedeny změny při zřizování jednotlivých ministerstev nebo později podle platných předpisů o organisování ministerstev.

2
Vládě dle prozatímní ústavy přísluší tedy vedle moci nařizovací, pokud jde o Slovensko jen ona moc, kterou v Uhrách měl jednak panovník jako hlava a chef moci výkonné, jednak ministerská rada jako sbor, tedy zejména tak zvaná vládní moc a posléze i ona moc, jež vládě byla výslovně vyhrazena republikánskými zákony. (Sr. Markus: Ungarisches Verwaltungsrecht str. 7 a násl.; Ferdinandy: Staats- und Verwaltungsrecht str. 103, 145.)

Podle § 14 může vláda některému svému členu dáti plnou moc.

1. Slovo plná moc nasvědčuje tomu, že vláda může převést na zmocněnce jen ta práva, jež jí dle svrchu uvedeného přísluší; nemůže tedy přenést plnou mocí více práv nebo jiná práva, než dle prozatímní ústavy jako taková má. Nemo in alienum plus juris transferre potest quam ipse habet.

Poněvadž působnost vlády jest vymezena ústavou (§ 14), jest přenesení její na jiný orgán změnou ústavy a bylo třeba proto, aby zmocňovací klausule přišla k místu jako změna ústavního zákona (§ 6 prozat. úst.).

2. V těchto mezích může vláda přenést na svého zmocněnce moc

- a) vydávati nařízení,
- b) činiti vše

3. Zmocněnec vlády jest povinen tato práva vykonávati jen k udržení pořádku, konsolidování poměrů a zabezpečení řádného státního života.

Ad 1. Zmocněnec vlády nenabývá své právomoci dle § 14 přímo ex lege, nýbrž odvozeně na základě zvláštního aktu vlády, plné moci. Plná moc jest jediným zdrojem jeho práva a musí býti dle předpisů § 17. proz. ústavy usnesena. Na základě této plné

moci zmocněnec nastupuje na místo vlády; úkony jeho jsou tedy úkony vlády, nařízení jím vydaná nařízení vlády.

Ad 2. Obsah plné moci zahrnuje v sobě jednak právo vydávati nařízení, jednak konati vše. Nařízením sluší rozuměti všeobecné normy a contr. konkrétních opatření, individuálních aktů správních pod pojem »konati vše« zahrnutých.

Vzchází otázka, zda tato oprávnění jsou essentialia plné moci či jinými slovy zda může vláda plnou moc obmeziti. Z pojmu plné moci a z toho, že vláda jest jen oprávněna ji uděliti, lze souditi, že vláda může plnou moc i obmeziti a to jednak časově do jisté, určité lhůty jednak obsahově t. j. jen na určité úkony na př. jen na nařízení, jednak formálně t. j. vázati ji na různé podmínky na př. předběžnou poradu v ministerské radě, souhlas některého ministra a pod. Praxe vyvinula se tak, že vláda tomu, kdo byl jmenován ministrem s plnou mocí, prostě uděluje plnou moc beze všeho obmezení přesně dle znění zákona.

Vláda jest rovněž oprávněna plnou moc již udělenou odvolati resp. dodatečně omeziti.

Udělení plné moci jest změnou platné úřední kompetence zákony upravené. Jest proto třeba, aby bylo vyhlášeno ve sbírce zákonů, aby každý občan státu o této změně práva mohl nabýti vědomosti. Praxe tohoto předpisu nezachovává, nýbrž spokojuje se úředním sdělením v novinách, že plná moc byla určitému ministru udělena.

a) Nařízením může zmocněnec vlády vydávati jen potud, pokud, jak výše vyloženo, právo nařizovací přísluší vládě jako takové. V kterých případech a v jakých mezích právo nařizovací příslušelo bývalému uherskému ministerstvu (t. j. ministerské radě), na jehož místo nastupuje vláda dle § 14 proz. ústavy, třeba posuzovati podle ústavy uherské a jednotlivých zákonů uherských.

Theorie uherská stojí na stanovisku, že nařizovací právo vlády bylo velmi rozsáhlé (nejen secundum legem, nýbrž i praeter legem): Tak zejména náleží do moci nařizovací i právo zřizovati úřady). Sr. v souhlase s tím nařízením ze dne 30./XII. 1918 čís. 12 Sb. z. a n. z r. 1919 o zřízení generálního finančního říditelství na Slovensku.

Z pojmu nařízení plyne, že nesmí býti contra legem, že nesmí

tedy platný stav zákonný měniti. Moc zákonodárnuá přísluší výlučně N. S. § 4 proz. ústavy.

Co do f o r m y nařízení, jež zmocněnec vlády vydává, bylo toliko stanoveno, že k platnosti jí m vydaných nařízení stačí jeho podpis. Jest to změna § 19 proz. ústavy a při projednávání parlamentním byla právě z tohoto důvodu požadována k usnesení § 14 kvalifikovaná většina. Ovšem z nařízení musí býti patrné, že jde o nařízení zplnomocněncem vlády vydané (arg. jí m vydané). Jest tedy třeba, aby nařízení bylo podepsáno plnomocníkem vlády jako takovým t. j. ministrem s plnou mocí. To má význam, je-li ministr s plnou mocí zároveň odborným ministrem. Naproti tomu zákon nenarizuje, aby v nařízení bylo uvedeno, že se vydává »na základě § 14« nebo »na základě zákonem ze dne 14./XII. 68. čís. 84. 16. z. a nař. mně udělené plné moci«, ačkoli formule tato jest obvyklá a nesporně důkazem, že jde o nařízení dle § 14.

Od otázky, kdo v y d á v á nařízení, třeba lišiti otázku, kdo je p r o v á d í. Není závady, aby ministr s plnou mocí vydal sám nařízení a provedení jeho v klausuli prováděcí světil jinému ministru, který by ovšem musil nařízení to podepsati (arg. slovo »s t a č í«). Nařízení ministra s plnou mocí ovšem musí býti i publikováno. Ježto zákon zmocňovací o publikaci nic neustanovuje, platí tu předpisy zákona ze dne 2./X. 1918 čís. 1 Sb. z. a nař. resp. ze dne 13./III. 1919 čís. 139, dle něhož nařízení ústředních úřadů se publikují ve Sbírce zákonů a nařízení. V praxi některá nařízení byla publikována s podpisem ministra s plnou mocí jako nařízení vlády republiky československé na př. čís. 92/19 o zdravotní správě lázeňských míst na Slovensku, čís. 128/19 o filmových podnicích, čís. 136/19 o státní polepšovně v Košicích (nařízením vládním čís. 609/19 ministry podepsaným zrušeno), 279/19 o zastupování státního majetku; jiná publikována jako nařízení plnomocníka vlády pro správu Slovenska na př. čís. 12/1919 o zřízení generálního finančního říditelství nebo nařízení ministra s plnou mocí pro Slovensko čís. 45/1919 o kolkových známkách.

Mnohá nařízení byla ovšem publikována pouze v Úředních Novinách, jež ministr s plnou mocí pro účely vyhlášek zřídil.

b) Pokud jde o k o n k r e t n í opatření (a c o n t r. nařízení), padají tu v úvahu opatření, jež v l á d ě t. j. ministerské radě dle

uherských zákonů jsou vyhražena. Sr. v tom směru Markus: Ungarisches Verwaltungsrecht str. 32 dále zejména čl. LXIII: 1912 a L: 1914 o výjimečných opatřeních pro případ války, v němž ministerstvu t. j. vládě byla celá řada konkrétních opatření vyhražena. Rovněž sem padají ona opatření, jež v zákonech republikánských byla vládě jako takové svěřena. (Od toho ovšem sluší lišiti případy, kdy již z á k o n sám ministru s plnou mocí nebo jeho úřadu určitou působnost svěřuje nebo vyhražuje.)

Naproti tomu nelze ministru s plnou mocí přiznati právo, aby s nedbáním hierarchie úřední vindikoval sobě akty, jež dle platných zákonů jsou vyhraženy úřadům jiným, zejména župním, finančním a pod. Pokud kompetence orgánů správních jest upravena zákony, mohla by býti pouze zákony N. S. změněna, toplatí i o kompetenci ministerstev. Pokud jde o instanční rozhodování, § 9 zmocňovacího zákona výslovně odkazuje tu na zvláštní nařízení, kterým bude věc upravena, z čehož nutno souditi, že instanční rozhodování nemělo býti ministru s plnou mocí ponecháno, nýbrž patrně jednotně v celé republice upraveno. Nařízení v § 9 slíbené, pokud mě známo, dosud vydáno nebylo. Přenéstí instanční rozhodování na ministra s plnou mocí jen na základě § 14 není možno, ježto jde tu o působnost ministerstev a ne o působnost v l á d y.

Ad 3. Vykonáváje plnou moc t. j. vydáváje nařízení a čině konkrétní opatření ministr s plnou mocí má býti veden jedinou vůdčí myšlenkou na udržení pořádku, konsolidování poměrů a zabezpečení řádného státního života. To jsou směrnice, z nichž má ve své činnosti vycházeti; jiné ohledy nejsou přípustny. Sr. spr. soud 991A/1921. Nezachování těchto směrnic (detournement du pouvoir) by bylo důvodem k uplatňování zodpovědnosti ministeruské. Ovšem nutno uznati, že směrnice ty jsou velmi široké.

Působnost ministra s plnou mocí jest velmi značná; ministr s plnou mocí může si k obstarávání této působnosti zříditi i pomocné orgány, tedy zvláštní úřad ministra s plnou mocí, který jeho jménem plnou moc vykonává. (Sr. zákon čís. 210/20.) Jest to ministerstvo, jehož kompetence (pokud jde o provádění plné moci) není ovšem stálá, nýbrž závislá na podmínce, že členu vlády bude plná moc v určitém rozsahu skutečně udělena.

4. Rozsáhlá působnost ministra s plnou mocí vyžaduje i kontroly, jinak by to byl absolutismus v demokratické republice ne-

přípustný. V tom směru platí všeobecné předpisy o kontrole ministrů a úradů jimi řízených. Kontrolu parlamentní obstarává N. S. na základě § 16. prozat. ústavy projevem nedůvěry. Kontrolu soudní zejména co do platnosti nařízení vykonává nejv. správní soud rozhoduje v mezích své kompetence o stížnostech do konkrétních aktů ministra s plnou mocí.

V praxi ovšem ministr s plnou mocí zejména prvý ministr šel mnohem dále. Vycházel znázoru, že může činiti vše, čeho vyžaduje udržení pořádku, konsolidace poměrů a zabezpečení řádného státního života, že za tím účelem může vydávati i nařízení (normy generální) i konkrétní akty a že těmito nařízeními může i platné zákony měniti; rovněž ministr s plnou mocí potáhl na sebe v mnohých otázkách instanční rozhodování. (Nejv. správní soud, jak se zdá, otázkou příslušnosti se dosud ex professo nezabýval patrně proto, že nebyla stranou vytýkána.) Bylo to patrně danými poměry na Slovensku odůvodněno a také vládou uznáváno.

IV. Takový byl právní stav, který se podává z výkladu § 14 v souvislosti s prozatímní ústavou.

Na tomto stavu nezměnila nic ani novella k prozatímní ústavě ze dne 23./V. 1919 čís. 271 Sb. z. a nař. I tu ovšem vzbudí pochybnost, zda novellou tou nebyl § 14 zrušen. Novella znovu upravila § 14 a 19 prozatímní ústavy, z nichž výjimku právě § 14 zmoc. zákona znamená. Záleží na tom, jakou povahu § 14 má, zda jest předpisem ústavním čili nic. Je-li předpisem ústavním t. j. doplňkem § 14 a 19 prozatímní ústavy, musel by ovšem podle předpisu *lex posterior derogat priori* novellou k prozatímní ústavě zaniknouti. Je-li však zákonem obyčejným třeba výmínečným, může vedle novely k prozatímní ústavě trvati dále, jakožto *lex specialis*.

Tento poslední názor uznati jest za správný, poněvadž § 14 nebyl nikde za doplněk § 14 a 19 prozat. ústavy prohlášen a poněvadž zákonodárce, kdyby byl chtěl § 14 zrušiti, byl by to byl jistě výslovně naznačil.

Naproti tomu vznikají pochybnosti o § 14 vzhledem k ústavě z 29./II. 1920 čís. 121 Sb. z. a nař. Vše záleží na výkladu čl. IX. uvozovacího zákona k ústavě.

Článek ten zrušil

a) všechny zákony nebo jednotlivá jejich ustanovení odporující ústavní listině,

b) všechny dřívější ústavní zákony zejména tedy dle důvodové zprávy i ústavu prozatímní.

Že § 14 nebyl ústavním zákonem, bylo výše vyloženo. Naproti tomu jest jisto, že nová ústava nikde neustanovuje, že by vláda svoji kompetenci zejména tedy i právo vydávati nařízení mohla na někoho přenášeti, takže udělení plné moci po 6./III. 1920 nelze uvésti ve shodu s ústavou. W e y r v Soustavě čsl. práva státního str. 250 pokládá za zrušené pouze ustanovení o tom, že stačí podpis zmocněnce k vydání nařízení. Praxe ovšem, jak se zdá, těchto pochybností nesdílí a i po vydání ústavy plnou moc udílí a nařízení na základě § 14 připouští. Sr. na př. nařízení zplnomocněného ministra pro správu Slovenska čís. 340/20. Ale i v tomto případě jest jisto, že rozsah plné moci byl ústavou omezen, pokud jde o moc nařizovací. Ministr s plnou mocí může podle plné moci vydávati nařízení, ale pouze v mezích § 55 úst. listiny t. j. jen ku provedení určitého zákona a v mezích jeho, nikdy tedy praeter legem, nýbrž jen secundum legem a jen v těch částech, jež zákon výslovně nařízení vyhradil.

V. Plná moc zmocněnce vlády byla hned od počátku myšlena jako instituce provisorní, jež měla konsolidaci poměrů na Slovensku urychlit a tak sjednocení Slovenska s ostatními zeměmi republiky uspíšiti. S postupující konsolidací poměrů tato plná moc se samočinně obmezovala tím, že působnost vlády jako taková ustupovala v zákonech na prospěch jednotlivých ministerstev, jež si zřizovala pro Slovensko svoje samostatné expositury, kterými agendy svoje vyřizovala.

S druhé strany však nové zákony úřadu ministra s plnou mocí přidávaly celou řadu nových úkolů. Ministerstvo s plnou mocí přestávalo býti institucí provisorní, vyjimečnou, na vůli vlády závislou s kompetencí, kterou vláda dle svého uvážení určovala a stávalo se institucí stálou s řádnou a trvalou, zákonem určenou působností. (Zajímavý jest elektrisační zákon čís. 438/19; schválení děl elektrických podniků udílí na Slovensku dle § 16 nejvyšší politický úřad, tedy patrně ministr s plnou mocí; o odvoláních rozhoduje dle § 23 v nejvyšší stoleci ministerstvo veřejných prací.) Doklad toho vidíme zejména v Úředních Novinách

ministerstva s plnou mocí. Nařízení dle § 14 ustupují tu nyní již do pozadí.

VI. S provedením župního zřízení vzejde otázka po další oprávněnosti tohoto úřadu. Župní zákon o tomto úřadu nemluví, což jest samozřejmo, ježto župní zákon organizuje správu obstarávanou župami a slúžnovskými úřady, tedy v nižších stupních, kdežto ministerstvo s plnou mocí jest výsekem kompetence nejvyššího orgánu ve státě (vlády a ministerstev). Není pochyby, že úřad ten do rámce nové organizace správní dobře nezapadá. Prostým odvoláním plné moci nelze úřad zrušiti, ježto republikánskými zákony mu byla značná přímá působnost svěřena, jež mu může býti zase jenom zákonem odňata. Fakticky se ministr s plnou mocí obmezuje na vnitřní správu, pokud ji nevykonávají expositury ministerské. Jest několik návrhů na jeho reorganizaci; jedni navrhují zřídití z něho exposituru ministerstva vnitra, jiní navrhují funkce úřadu toho přenéstí na vrchního župana v zemském slovenském župním svazu, jiní opět doporučují, aby byl ministr s plnou mocí ponechán ve vládě jako ministr krajan v obdobném postavení jako měl kdysi v rakouské ministerské radě ministr krajan pro Halič. Postavení to bylo velmi mocné, ježto všechny důležitější věci Haliče se týkající musily býti ministru aute expeditionem sdělovány, takže ministr byl o všech opatřeních Haliče se týkajících kteréhokoli resortu včas informován a mohl názoru svému v ministerské radě platnosti zjednatí. Rozřešení celé otázky má ovšem silný ráz politický.

Prof. Dr. C. Horáček:

Období vázané cechovní politiky živnostenské.

I.

Živnostenská politika, jež jest částí národohospodářské politiky vůbec, majíc za předmět zákonodárnou a správní úpravu poměrů a vztahů týkajících se především malovýroby průmyslové,¹⁾ tedy výroby pozůstávající v mechanickém neb chemickém

¹⁾ Bylo by tedy správněji mluviti o politice průmyslové malovýroby, než o politice živnostenské. Neboť pojem »živnosti« není